Dossieropdrachten bij les 4

A. Je ziet op de pagina hierachter een aantal korte schriftelijke betoogjes. Je gaat nu proberen in kaart te brengen welke argumentatie er in elk van die betoogjes staat. Neem als voorbeeld het artikeltje Máxima niet geschikt'. Daarin zit de volgende argumentatie:

Regel: **Als** je hoort bij de groep mensen die nooit hebben moeten leven van een minimuminkomen, **dan** ben je ongeschikt om mensen te leren omgaan met geld.

Gegeven: Máxima hoort bij de groep mensen die nooit hebben moeten leven van een minimuminkomen.

Conclusie / standpunt: Máxima is ongeschikt om mensen te leren omgaan met geld.

Je kunt verder het volgende zeggen over de argumentatie:

1. Het gegeven en de conclusie staan expliciet in het artikel, de regel niet.
2. Het is moeilijk na te gaan of de regel een feit of een mening is, doordat je niet weet wat de schrijver bedoelt met 'ongeschikt'.
3. Het is moeilijk na te gaan of de regel opgaat, doordat de schrijver haar niet onderbouwt.
4. Het is moeilijk na te gaan of het gegeven correct is, doordat de schrijver geen bron aangeeft.
5. De conclusie volgt wel logisch uit de regel en het gegeven.

Je kunt pas nagaan of de schrijver overtuigend is, als je weet wat die bedoelt met 'ongeschikt', als je reden hebt om de regel te aanvaarden of te verwerpen en als je genoeg informatie hebt om het gegeven als waar of onwaar te accepteren.

Ga nu voor de andere artikeltjes op dezelfde manier na welke argumentatie erin zit (zoals in het bovenste kader) en geef vervolgens, net als in het onderste kader, een kritische beschouwing van die redenatie. Overleg met elkaar en eventueel met mensen uit andere groepjes als je er niet uit komt. Kom je er dan nog niet uit, dan kun je Henk vragen.

B. Je vindt hierachter twee wat langere artikels: *Kale feiten bestaan niet in de wetenschap* en *Fresco, kniel niet voor het publiek*. Probeer ook van die twee artikelen de argumentatie in kaart te brengen en die kritisch tegen het licht te houden, zoals je dat ook hebt gedaan bij opdracht A. Ga er daarbij vanuit dat de schrijver serieus probeert je te overtuigen.

Luide volwassenen

Ik hoor eigenlijk nu in bed te liggen. Het is het eerste uur, 08.00 uur, en we moeten van onze docente Nederlands een ingezonden brief schrijven als reactie op het artikel van Aleid Truijens, 'Uurtje later naar school krikt prestaties op' van 30 augustus 2014. Een geweldig artikel.

In het stuk wordt voorgesteld om scholen een uurtje later te laten beginnen, omdat dit de prestaties van puberende leerlingen zou verbeteren. Dit komt omdat pubers twee uur meer slaap nodig hebben dan volwassenen, terwijl alle pubers avondmensen zijn.

Vk 6 sept 2014

ik, als puber, vind dit heel herkenbaar. Wij kunnen niet om tien uur in slaap vallen terwijl onze ouders lekker hard televisie kijken of wanneer de buren een klein feestje op straat hebben.

Wij pubers proberen wel om tien uur te slapen maar dat gaat gewoon niet in de echte wereld, en dat zeg ik terwijl ik in een hele rustige buurt woon.

Het argument dat we het probleem verschuiven naar een later tijdstip is dus niet juist. Wanneer de scholen een uurtje later zouden beginnen geven we de middelbare scholieren een eerlijke kans om tegelijk te gaan slapen met de, vaak te luide, volwassenen.

Pubers fietsen elke ochtend om half acht door regen en wind naar school, met de oogjes dicht. En daarna vragen volwassenen zich af waarom we toch zo snel geïrriteerd raken.

Terwijl zij met voldoende slaap in hun warme auto naar hun werk gaan.

Alexander Odintsov, Overveen

Metro 06-04 2010

Reken dit de kerk niet aan

VOORBEELD. Het is vreselijk dat zoiets gebeurt binnen de kerk, die eigenlijk het goede voorbeeld zou moeten geven, maar is dat ook een reden om niet meer naar de kerk te gaan? Je kan dit toch niet de kerk gaan aanrekenen? Vindt u ook dat alle politieagenten moordenaars zijn? Want een agent is verantwoordelijk voor de moord op Milly Boele! Nee, iedereen is verantwoordelijk voor zijn eigen daden en natuurlijk moeten deze verantwoordelijke flink worden gestraft! Ze moeten zich schamen! Vergeving is sterker dan wraak en medelijde krachtiger dan woede! Denk daar maar eens over na.

ARNO WELS, HOOFDDORP

Máxima niet geschikt

Metro 01-04-10

GELD. Mijns inziens is prinses Máxima niet de meest geschikte persoon om mensen om te leren gaan met geld omdat zij nooit- zoals vele gewone mensen in Nederland die daar niet bewust voor gekozen hebben - aan den lijve heeft ondervonden hoe het is om te moeten (over)leven van het absolute minimum!

I. VAN DEN BERG, ROTTERDAM

Groene tip

De tijd dat spaarlampen lelijk licht gaven of langzaam opstartten, is voorbij. Vervang je gloeilampen dus snel door spaarlampen en bespaar in je hele huis 65 euro per jaar.

BRON: MILIEUCENTRAAL

Metro 22 okt '10

vliegstop van een weekend hoogstens 2 procent van de CO_2-uitstoot op jaarbasis verminderen. Als we elk weekend vliegvrij zouden maken, kwamen we zo boven de honderd procent uit. De burgerluchtvaart is blijkbaar een milieuramp waar alle andere fossiele-brandstofverbruikers zoals wegverkeer en elektriciteitscentrales bij verbleken.

HARRY POST, CULEMBORG

Meeste punten? Dan de terechte kampioen

GERECHTIGHEID? Een merkwaardig gevoel kreeg ik over me heen toen ik de brief van gister las over 'een gitzwarte dag voor de sportieve liefhebber'. Ten eerste wordt er door een 020-bril gekeken, omdat alleen Ajax-fans erom treurde dat Feyenoord verloor van Twente, niet eens zo raar als je weet dat Twente bovenaan staat en voor het kampioenschap speelt. Maar wat mij het meest stoorde is de roep voor sportieve gerechtigheid voor de ploeg die het meest scoort en minste tegendoelpunten incasseert. Is het niet zo dat het altijd al zo is geweest dat de ploeg met het meeste aantal punten kampioen wordt en dat als Twente wint van NAC de terechte kampioen is van het seizoen 2009/2010??

JEFFREY WIDDELS, ROTTERDAM

Metro 22/okt/2010

Groene tip

We krijgen gemiddeld meer eiwit binnen in onze maaltijden dan we nodig hebben. Een dagje zonder vlees kan dus prima. Bovendien spaar je daarmee het klimaat, want de productie van vlees kost veel energie.

BRON: MILIEUCENTRAAL

22-04

Fresco, kniel niet voor publiek

Maarten Keulemans is chef wetenschapsredactie van de Volkskrant.

Wetenschap

De wetenschap moet zich niet van de wijs laten brengen door pseudowetenschappelijk getoeter, maar een gids zijn in het scheiden van feit en fabel.

Het is weer eens mis tussen de wetenschapper en de wereld daarbuiten. Geen krant kun je deze dagen openslaan, of het gaat erover: de 'vertrouwenscrisis' tussen wetenschap en maatschappij. Want terwijl de wetenschap druk in de weer is met genetisch veranderde organismen, elektrodes in breinen en nanocapsules met medicijnen, lijkt de burger er de neus voor op te halen. Weigert vaccins, wantrouwt mobieltjes, slikt boosaardige geruchten over genetische manipulatie voor zoete koek.

Tja, wat doe je dan, als wetenschapper? Je krabt je eens op het achterhoofd – en besluit dat je blijkbaar dienstbaarder moet zijn aan de maatschappij.

Dat althans is de teneur van een hele trits initiatieven en betogen die rond de opening van het academisch jaar het licht zagen. In Twente werd een techniekiab geopend dat snel moet inspelen op allerlei maatschappelijke ontwikkelingen en riep minister Jet Bussemaker op tot meer reflectie over 'de vraag of we datgene wat we kunnen bedenken, ook altijd moeten maken'. In *de Volkskrant* zei de Wageningse hoogleraar Hedwig te Molder dat wetenschappers minder 'absolute zekerheden' moeten geven. 'Dat maakt achterdochtig' (Wetenschap, 28 augustus).

Of neem bestuursvoorzitter Louise Fresco van Wageningen Universiteit. 'Natuurlijk tellen feiten. Maar ik denk dat het zinniger is om te willen begrijpen wat de sentimenten in de samenleving precies zijn.' Want: 'De samenleving heeft altijd gelijk.' Aldus Fresco (Ten eerste, 30 augustus). Wat haar betreft reden om nog meer toenadering te zoeken tot het bedrijfsleven: 'Ik denk dat we veel van het bedrijfsleven kunnen leren op het punt van omgang met maatschappelijke gevoeligheden.'

Wat een getob. Alsof wetenschappers in zichzelf gekeerde, *weltfremde* malloten zijn die in de kelder aan hun muis zitten te sleutelen. Het tegendeel is waar. Opgejaagd door bezuinigingen zijn wetenschappers meer dan ooit een nomadenvolk dat van contract naar contract trekt. 'Valorisatie' is daarbij het toverwoord: als je onderzoek maar relevant is, te vercommercialiseren, maatschappelijk inzetbaar. Aan alle universiteiten zijn inmiddels afdelingen of zelfs hele instituten verrezen rond het vertalen van onderzoek naar de praktijk; en in kranten en op tv communiceren wetenschappers zich drie slagen in de rondte.

Trouwens, wat is eigenlijk 'de maatschappij'? Dialoogzoekers als Fresco en Te Molder lijken zich vooral te richten op een relatief kleine groep lawaaimakers. 'Anti-wetenschappelijk links', zoals de biologen Alex Berezow en Hank Campbell die groep noemen in hun boek *Science Left Behind*. Een diffuse beweging van vaccinweigeraars, E-nummer-vrezers en andere alterneuten, verenigd rond drie kernwaarden: al het natuurlijke is goed, al het onnatuurlijke is slecht en wetenschap is ook maar een mening. '*Let them be*. Ieder zijn mening', reageerde afgelopen weekeinde in *de Volkskrant* bijvoorbeeld 'powerfood'-goeroe Rens Kroes op een advies van het Voedingscentrum. 'Ik ga op mijn gevoel en intuïtie af.'

In hoeverre moet de wetenschap met die minderheid in 'dialoog' gaan? Moet je ze niet met rust laten? Het gevaar bestaat immers dat een dialoog de ontkenners legitimiteit geeft, zoals homeopathische watertjes legitimiteit ontlenen aan het feit dat ze in de apotheek liggen.

Afgezien daarvan: zó rampzalig gesteld is het nu ook weer niet. We leven in een grondig verwetenschappelijkte, technologische wereld, waar zelfs de buurtvereniging schermt met technische onderzoeksrapporten. Het 'afzweren' van de wetenschap is hier een tamelijk onschuldige hobby, een ietwat decadente vorm van dwarsliggen: van nu af aan eet ik lekker alleen nog maar rauw voedsel!

Het afzweren van de wetenschap is een tamelijk onschuldige hobby

Maar Fresco haalt het niet heel gelukkige voorbeeld van de politiek erbij: 'De burger is een consument geworden die gewend is op zijn wenken bediend te worden. Dat is hoe de politiek hem vandaag de dag bedient.' Moet de wetenschap dus maar de waan van de dag najagen? Juist de wispelturigheid van de politiek zou wel eens een voorname reden kunnen zijn voor, jawel, de vertrouwenscrisis tussen burger en politiek.

De integriteitskwestie waarover Fresco, Te Molder en anderen zich zorgen maken, is precies dat: een integriteitskwestie. Te vaak heeft de wetenschap gekniield voor de gunsten van het publiek en het grote geld: van Stapel tot Poldermans, van 'Melk voor Elk' tot 'Becel helpt', en van toegevoegde antioxidanten tot extra visvetzuren – totdat ook dat opeens anders zit. Dat van alle reguliere geneesmiddelen maar de helft bewezen werkzaam is en aan Wageningen Universiteit de leerstoel toxicologie wordt betaald door chemieconcern BASF, helpt ook niet om zieltjes te winnen.

Waar de maatschappij behoefte aan heeft, is een wetenschap die zich niet van de wijs laat brengen door bedrijfsbelangen, politieke driften of pseudowetenschappelijk getoeter. Een wetenschap die integriteit voorop stelt en onvoorwaardelijk trouw blijft aan de wetenschappelijke methode. Koersvastheid, een baken zijn, een betrouwbare gids in het scheiden van feit en fabel; dát is wat er van roergangers als Fresco wordt verwacht.

En dat de samenleving morrend en op enige afstand volgt, met één been in de wetenschap en het ander daarbuiten – dat is nooit anders geweest.

Vk 4 sept 2014

Kale feiten bestaan niet in de wetenschap

Maarten Keulemans verwijt de wetenschap voor 'het publiek' te knielen (O&D, 4 september). De term publiek is veelbetekenend. Het 'publiek' (moet) luisteren naar wat jij te zeggen hebt.

Zolang we blijven praten over wetenschap versus samenleving of publiek komen we geen stap verder. Feiten bespreekbaar maken is iets heel anders dan ze 'afzweren'. Wanneer mensen elkaar serieus nemen, dan nemen ze de moeite om het ook – juist – met elkaar oneens te zijn. Maar dan wel zodanig dat 'de feiten' niet slechts gepresenteerd worden.

Absolute zekerheden moet je niet aanbieden wanneer ze er niet zijn (en dat is eerder regel dan uitzondering). Maar belangrijker: het model van de feiten op het presenteerblaadje suggereert ook dat met die feiten alles gezegd is. Kale feiten bestaan echter niet; ze zijn altijd verbonden met waarden. Mijn pleidooi van afgelopen donderdag (O&D, 28 augustus) was bedoeld om die morele dimensie naar boven te halen.

Als je niet wilt dat 'de wetenschap' wordt afgezworen, dan moet je bijvoorbeeld in gesprek gaan over hoe het dominante paradigma in voedingsonderzoek het voorkomen van ziektes vooropstelt, waardoor andere waarden – wat is goed eten, een goed leven in bredere zin – naar de achtergrond worden geduwd.

Of erkennen dat de discussie over ADHD ook en wellicht vooral over goed ouderschap gaat, en het debat over vaccinatie een dubbelhartige houding van de overheid aan de kaak stelt.

Het publiek wordt door Keulemans in één adem genoemd met 'het grote geld'. Maar dat zogenaamde publiek heeft juist veel moeite met de onderlinge verwevenheid van wetenschap en geld, en het lijkt mij raadzaam om hierover het gesprek aan te gaan. Dat is iets heel anders dan: u vraagt, wij draaien.

Overigens: het idee dat de wetenschap moet overwegen 'de lawaaimakers' met rust te laten getuigt van arrogantie. De wetenschap is al lang in gesprek, de samenleving praat al – of je dat nu wilt of niet. Maar of het tot een echte dialoog komt valt nog te bezien.

Hedwig te Molder, hoogleraar Communicatie, Wageningen Universiteit/Universiteit Twente

Vk 6 sept 2014